

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Віталій МОЛОЧКО**, 1984 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2008 році Київський національний університет будівництва і архітектури за спеціальністю Архітектура будівель і споруд, працює в Українському міжнародному інституті відновлення (УМІВ), виконав акредитовану освітньо-наукову програму 191 «Архітектура та містобудування».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету будівництва і архітектури від «05» грудня 2024 року № 428, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – **Валерій ТОВБИЧ**, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури.

Рецензент – **Юлія ХАРАБОРСЬКА**, кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри теорії архітектури і архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури.

Рецензент – **Микола ДЬОМІН**, доктор архітектури, професор, професор кафедри міського будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури;

Офіційний опонент – **Домініка КУЖНЄЖ-КРУПА**, доктор архітектури, доктор галібітований, професор, професор кафедри історії архітектури і реставрації пам'яток Краківської політехніки ім. Т. Косцюшко (Польща);

Офіційний опонент – **Андрій ДМИТРЕНКО**, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

На засіданні «29» січня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» **Віталія МОЛОЧКА** на підставі публічного захисту дисертації «Проблеми та методи реставрації зруйнованих під час війни об'єктів культурної спадщини» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Дисертацію виконано в Київському національному університеті архітектури і будівництва, м. Київ.

Науковий керівник **ІВАШКО Юлія Вадимівна**, доктор архітектури, доктор галабатований, професор, професор кафедри основ архітектури та архітектурного проектування.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Актуальність теми дисертаційного дослідження пов'язана з тими руйнуваннями, які зазнає культурна спадщина України в часи російсько-української повномасштабної війни. Війна максимально загострила проблеми, які існували в сфері охорони культурної спадщини. Саме тому ті задачі, які поставив перед собою здобувач, є надзвичайно актуальними, оскільки досі немає повного реєстру всіх зруйнованих і пошкоджених об'єктів по областях, об'єкти в регіонах не відцифровані і не внесені до пам'яткоохоронного реєстру, немає електронного

реєстру всіх пошкоджених об'єктів з описом характеру пошкоджень Наступна проблема полягає в зміні пам'яткоохоронної діяльності на тлі повномасштабної війни, оскільки докорінно змінилися причини аварійного стану об'єктів, а відтак це потребує розробки нових методик відновлення від руйнувань, завданих різними видами сучасної зброї. Третя проблема – це брак фінансування і четверта – це брак фахівців. Саме тому автор поставив такі задачі:

- охарактеризувати проблеми культурної спадщини часів російсько-української війни і їх наслідки;

- визначити характер пошкоджень і руйнувань від сучасних видів озброєння;

- провести підрахунок пошкоджених і зруйнованих об'єктів згідно хронології, територіального розташування по окремих областях та характеру пошкоджень;

- розробити на основі системно-структурного підходу експертні системи сфери охорони культурної спадщини і підготовки профільних кадрів реставрації під егідою ЮНЕСКО та інформаційну модель процесу підготовки профільних кадрів реставрації Тема наукового дослідження пов'язана з такими пам'яткоохоронними і реставраційними документами, як Венеційська хартія 1964 року, Паризька конвенція про захист всесвітньої і природної спадщини 1972 року, Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 року, Вашингтонська міжнародна хартія з охорони історичних міст 1987 року, Декларація про збереження історичних міських ландшафтів 1992 року, Конвенція про охорону і заохочення форм культурного самовираження 2005 року, Міжнародна конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини 2006 року.

Дослідження базується на таких правових документах, як Закони України «Про архітектурну діяльність», «Про охорону культурної спадщини», «Про регулювання містобудівної діяльності», на постановах Кабінету Міністрів України «Про затвердження Списку історичних населених місць України», «Про затвердження Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів населених місць», і проекті «Концепції національної політики щодо збереження культурної спадщини в Україні», ДСТУ-Н Б В.1.2-18:2016 «Настанова щодо обстеження будівель та споруд для визначення та оцінки їх технічного стану», ДБН В.1.2-6:2021 «Механічний опір та стійкість», Постанова КМУ № 257 від 12 квітня 2017 року. Порядок проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва.

Дисертація пов'язана з науковими програмами Київського національного університету будівництва і архітектури та Краківської політехніки ім. Т. Косцюшки (державні номери реєстрації – «Громадський простір біля пам'ятників архітектури - аналіз на вибраних прикладах» – 0220U103849, «Адаптація пам'яток архітектури» - 0220U103850).

Тема дисертації відповідає документам Міністерства культури і інформаційної політики України.

Наукова новизна одержаних результатів.

Вперше:

- проведено підрахунок пошкоджених і зруйнованих об'єктів згідно хронології, територіального розташування по окремих областях та характеру пошкоджень;

- розроблено на основі системно-структурного підходу експертні системи сфери охорони культурної спадщини і підготовки профільних кадрів реставрації під егідою ЮНЕСКО та інформаційну модель процесу підготовки профільних кадрів реставрації.

Удосконалено:

- визначення характеру пошкоджень і руйнувань від сучасних видів озброєння;

Отримало подальший розвиток:

- характеристики проблем культурної спадщини часів російсько-української війни і їх наслідки.

Дисертація виконана державною мовою. Вимоги щодо оформлення дисертації, встановлені Наказом МОН України від 12.01.2017 №40, виконані.

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 2 одноосібні статті в фахових наукових виданнях України, 1 стаття в іноземному фаховому виданні, яка входить до наукометричної бази SCOPUS та Web of science, 2 тези наукових доповідей, з них 1 у співавторстві:

1. V. Molochko, N. Kovtiukh, M. Pabich, T. Grzelakowski, J. Matuszewska. Questions on the Object's Authenticity in Ukraine's Restoration Sector. International Journal of Conservation Science. Volume 15, issue 2, 2024, pp.829-846. SCOPUS, Web of science.

Особистий внесок здобувача: стор. 829-833.

2. Molochko Vitaliy. Challenges of the post-war reconstruction of the cultural heritage of Ukraine. Просторовий розвиток. Вип. 9, 2024, с. 65-73. Фахове видання.

3. Молочко В.О. Експертні системи пам'яткоохоронної і реставраційної діяльності часів російсько-української війни. Містобудування та територіальне планування, Вип. 87, 2024. С.65-73.

4. В.О. Молочко. Концепція формування науково-дослідницьких університетів як університетів. Програма та тези доповідей Міжнародного науково-технічного форуму «Архітектура. Дизайн та Будівництво: Інноваційні технології». (Київ, 15-16.11. 2023). С.276-277.

5. V. Molochko, N. Kovtiukh, M. Pabich, T. Grzelakowski, J. Matuszewska. Questions on the Object's Authenticity in Ukraine's Restoration Sector. P.206. Тези XVI форуму Euroinvent – 2024 (Jasi, Romania, 6-8.06.2024).

Особистий внесок здобувача: огляд загальних проблем культурної спадщини в часи війни.

У дискусії взяли участь присутні на захисті члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Голова ради - доктор архітектури, професор ТОВБИЧ Валерій Васильович, завідувач кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури було задано запитання, а саме:

1. Чим Ваша методика при післявоєнній відбудові пам'яток відрізняється від традиційних реставраційних методик?

Рецензент - доктор архітектури, професор, ДЬОМІН Микола Мефодійович, професор кафедри теорії архітектури Київського національного університету будівництва і архітектури, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Зауваження стосуються різної якості фотографій в таблицях. Деякі ілюстрації виглядають недостатньо аналітичними.

2. У випадку візуальної подачі було б бажано більш повно навести матеріали натурних обстежень ступеня пошкодження.

3. На майбутнє бажано нанести всі пошкоджені об'єкти на карти відповідних областей, аби візуально представити масштаби втрат культурної спадщини по регіонах.

4. Деякі шрифти в графічних схемах є надто дрібними і їх важко прочитати. В тексті дисертації вони подані з експлікацією і це краще сприймається.

5. Водночас ці зауваження не знижують якості представленого дослідження і є швидше побажанням в разі публікації роботи як монографії.

Рецензент – кандидат архітектури, доцент, ХАРАБОРСЬКА Юлія Олександрівна, доцент кафедри теорії архітектури та архітектурного проектування Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Більша частина фотографій з фондів Обласних військових адміністрацій. Чи Ви безпосередньо бачили ці зруйновані об'єкти?

2. В тексті було б бажано підкреслити, в обстеженнях яких пошкоджених об'єктів Ви приймали безпосередню участь, а по яких це проаналізовані Вами дані військових адміністрацій.

3. В тексті в першому розділі було б бажано пояснити, чому представлено фотофіксацію саме цих об'єктів і який охоронний статус вони мають.

Офіційний опонент - доктор архітектури, доктор галібітований, професор КУШНЄЖ-КРУПА Домініка, професор кафедри історії архітектури і реставрації пам'яток Краківської політехніки ім. Т. Косцюшко (Польща), надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Графічні схеми є дуже насиченими і текст в них погано читається. Можливо, слід було їх розділити у вигляді декількох укрупнених таблиць або залишити тільки схеми без тексту з умовними позначеннями, а окремо дати текстову експлікацію.

2. Деякі таблиці не дають повної інформації про характер руйнувань і матеріали обстежень. Варто було б доповнити таблиці, де є тільки фотографії об'єктів, аналітичною частиною: даними про обстеження, % пошкоджень, прогнозовані першочергові заходи, тощо.

3. Можливо, варто було розмістити діаграми по областях на меншій кількості аркушів, бо вони сприймаються одноманітно.

3. Чи не було відповідних даних, аби нанести всі пошкоджені об'єкти на карти областей і таким чином наочно представити масштаби втрат культурної спадщини в областях? Чи плануєте Ви зробити такі узагальнюючі карти в майбутньому?

Водночас ці зауваження не знижують якості представленого дослідження і є швидше побажанням в разі публікації роботи як монографії.

Офіційний опонент - кандидат технічних наук, доцент ДМИТРЕНКО

Андрій Юрійович, доцент кафедри архітектури будівель та дизайну Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Ілюстрації з фотографіями зруйнованих об'єктів потребують насичення аналітикою, бажано було доповнити їх поданими в табличному вигляді описами пошкоджень, стану конструкцій і навести фотографії фрагментів будівель.

2. Графічні схеми з дрібним текстовим масивом важко читати. Достатньо було б надати узагальнені блок-схеми з відповідною текстовою анотацією.

3. Кругові діаграми по областях сприймаються одноманітно. Можливо, їх треба було подати зменшено на меншій кількості сторінок.

Водночас ці зауваження не знижують якості представленого дослідження і є швидше побажанням в разі публікації роботи як монографії.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **МОЛОЧКО Віталію Олександровичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Валерій ТОВБИЧ

Підпис голови разової спеціалізованої вченої ради Валерія ТОВБИЧА засвідчую:
Секретар Вченої ради КНУБА

Микола КЛИМЕНКО